

# KÁZEŇ

ktorú

pri kanonickej biskupskej visitácii

povedal dňa 23. mája 1913

v cirkvi ev. a. v. v Hybbiach

JÁN ŠIMKOVIC,

farár, liptovský senior.



Nákladom ev. a. v. cirkve v Hybbiach.  
Tlačil F. Klimeš v Liptovskom Sv. Mikuláši.





Text: Lukáš, 10, 30—37.

„I odpověděv Ježíš řekl: Člověk jeden šel z Jeruzaléma do Jericha, i upadl mezi lotry; kteříž obloupivše jej a zranivše odešli, odpolu živého nechavše.

I přihodilo se, že kněz jeden šel touž cestou, a uzřev jej pomínul.

Těž i Levita přišel až k tomu místu, a uzřev jej, pomínul.

Samaritán pak jeden cestou se ubíraje přišel až k němu a uzřev jej, milosrdenstvím hnut jest;

A přistoupiv uvázal rány jeho, naliv oleje a vína; a vloživ jej na hovado své vedl do hospody, a péči o něj měl.

Druhého pak dne odjiti maje, vyňav dva peníze dal hospodáři a řekl jemu: Měj o něj péči; a cožkoli nad to vynaložíš, já, když se vrátím, zaplatím tobě.

Kdo tedy z těch tří zdá se tobě bližním býti tomu, kterýž upadl mezi lotry?

A on řekl: Ten, kterýž prokázal milosrdenství nad ním. I řekl Jemu Ježíš: Jdi, i ty učin podobně.“

Ako radosťou zaplesá srdce nemocného, keď vidí prichádzať túžobne očakávaného lekára, ktorý by ho základne preskúmal, nemoc jeho poznal, s láskou sa k nemu mal, tichým slovom potešil, dôveru vzbudil, liek predpísal, nádej na uzdravenie upevnil a s ním sa lúčiac poručil ho ochrane Božej:

tak sa radosťou zachvelo srdce naše, keď doletela k nám milá zvesť, že hlavný náš duchovný pastier príde medzi nás, stádo svoje, a my ho uvidíme z tváre v tvár. Túžobne sme čakali príchod jeho, veď ho považujeme za duchovného lekára, ktorý prichodí, aby stav náš preskúmal, neduhy naše poznal, laskave sa k nám mal, potešil, poradil, dôveru vzbudil, liek poskytnul, lebo sme, ako ten muž, ktorý medzi Jeruzalémom a Jerichom ležal pri ceste ranený, nemocní. Nemocní sme na celom *tele všeobecnej našej ev. cirkve* v drahej našej vlasti, dákesi *nenormálne* je jej složenie, — nemocní sme na jej *údoch*, ktoré nepracujú v shode a svornosti, ale bojuje jeden proti druhému, — nemocní sme na celej ústrojnosti, nie je riadny kolobeh jej krve a *v svojom* navyššom duchovnom pastierovi vidíme jedného z tých *málo povolanych* súcich lekárov, ktorý si ešte prv, ako padnul naňho *plášť Eliášov*, vyzískal, od toho času udržať vedel našu dôveru. — On má

k cirkvi nám spoločnej srdce vrelé, oko bystré, vôľu chtivú, príležitosť častú zakročiť tam, kde zakročiť treba, — *naliať oleja*, aby sa rany hojily, *podatť vína*, aby sa organismus občerstvil, — preto jemu chceme predniesť biedy nám spoločné. — Vieme, že úplné vyličenie razom docieľiť nemožno, ale môže byť aspoň narazený dobrý smer k dosiahnutiu šľachetného cieľa.

Vhodným vzorom pri tomto liečení nám môže byť v dnešnom texte obsažené

podobenstvo o milosrdnom samaritánovi,

a my povážime

### 1.

raneného. — „*Člověk jeden šel z Jeruzaléma do Jericha a upadl mezi lotry; kteříž obloupivše jej a zranivše odešli, odpolu živého nechavše,*“ hovorí prečítaný dnešný text, a týmto raneným človekom je drahá naša ev. cirkev.

Ranený krvácal a vykrvácal na kríži jej zakladateľ Boží a človeka syn, Ježiš Kristus, — krváčali i vykrváčali apoštolia, — krváčala prvotná cirkev, krváčala po reformácii a krváca ona i dnes z mnohých rán. Darmo je, ale kríž je znamením, — utrpenie údelom Kristovej cirkve, ako predpovedal sám jej zakladateľ, keď ovoril k učedníkom: „*Vypovědiť vás ze škol,*

*ano príjdeť čas, že veľiký, ktož vás mordovati bude, domnívati se bude, že tím Bohu slouží.“*

*Ochromená* je na svojom *tele*; nemá tej *pružnosti* k odporu na von, ktorú by potrebovala, nemá *húževnatosti* k vytrvalému boju, nemá *sily* ku produktívnej práci.

*Ochromená* je na *duchu*; nemá toho tvrdého, nezlomného, konfesionálneho, luteránskeho seba povedomia. Sme zliberálčení natoľko, že na svojej vlastnej hrudi, v ústavoch našimi mozolmi udržiavaných vychovávame pozdejších nebezpečných parazitov, jedovatých hadov a pijavice.

*Miesto Ducha Kristovho* zavládol dákysi nekresťanský duch jej útrokami, ktorý svetským spôsobom, podľa svetského zákonnického práva chce spravovať veci kráľovstva Božieho, telesným spôsobom riadiť veci duše sa týkajúce.

Chorí sme *na údoch*, ako v tej bájke Meneiusovej protiví sa jeden úd druhému, namiesto toho, aby sa každý v láske spojoval s druhým a každý ochotne pracoval pre všetkých.

Chorý je celý *jej organismus*.

Choré *oko*, nevidí bližšie sa nebezpečenstvo. — Choré *ucho*, nepočuje výstražný hlas bdelych prorokov. — Chorý *jazyk*, neschopný vlúdny, laskavým slovom shromažďovať rozptýlené stádo.

— Choré *srdce*, nevie sa rozpáliť k láske čistej, bezzisťnej.

Chorý je celý *organismus*, a z tohto chorého organizmu **odpadá** chorý úd jeden za druhým, — veď v milej našej vlasti naša ev.-luteránska cirkev má najväčšie ztraty v apostasii, najviac tratí na odpadlíkoch. Ona krváca celá, jestli sám Boh nevzbudí medzi nami dákeho obzvláštného *proroka*, ktorý bude vedieť ohnivým slovom uchvátiť srdcia vysokých i nízkych; — jestli sa *my sami* nevzchopíme a napnúc všetky sily nebudeme poslušní hlasu volajúceho na púšti, i vykrváca telo cirkve našej, preto že opúšťame sami seba.

Keď sme poznali raneného, povážme

## 2.

**nepriateľa.** — Mnohí tak radi prízvukujú ako najväčšieho nášho nepriateľa našu luteránsku chudobu, — kdežto práve naopak: nikdy nebola zdravšou tá pravá Kristova cirkev, ako keď bola chudobnou.

Nemala *chrámov*, ale vtedy srdce každého jej prívrženca bolo chrámom Bohu posväteným.

Nemala *škôl*, ale vtedy Kristovo evanjelium bolo jej učiteľom.

Nemala *bohatstva*, ale bola bohatá na poklady, ktoré „*ani mol, ani rez nekazí, ani zloději nevykopávají a nekradou.*“

Nemala *vojska*, ale mečom Božieho slova krok za krokom podmaňovala svet.

Nie chudoba je našim nepriateľom, — my máme nepriateľov inde.

My máme nepriateľov *von z cirkve*, tých, ktorí nechcú prijať *čisté Božie slovo*, lebo sa prieči ich záujmom, — nechcú uznať *prísny Boží zákon*, lebo on okovami putná jich náruživosť, nechcú počuť *čisté Kristovo evanjelium*, lebo podkopáva jich na bahne postavenú vážnosť.

Tí, ktorí *viery* nemajú, radi by nás o ňu pripravilí, ktorí *Boha neznajú*, radi by nás jemu odcudzilí, — ktorí *po spasení* netúžia, radi by nás v jeho dosiahnutí prekazilí. — *Takto nám je nepriateľom svet*. No nie dosť na tom, apoštol k tomu ešte dokladá: „*Není bojování naše proti tělu a krvi, ale proti knížatstvu, proti mocnostem, proti světa pánům temnosti věku tohoto, proti duchovním zlostem, (kterěž jsou) vysoko.*“

No pravá Kristova cirkev mala od svojho vzniku týchto svojich nepriateľov, musela s nimi bojovať a s bojom rástla jej sila.

*Horšie* je, že máme nepriateľov i v širšom svojom rodinnom kruhu, medzi tými, ktorí tak ako my, vyznávajú Krista toho ukrižovaného.



Pre *zemské záujmy*, pre miznúce výhody, pre domýšľavosť, panovačnosť, domnelú neomýlnosť, máme *nepriateľov* tam, kde by sme bratov hľadali, — *nenávisť* tam, kde by sme my i oni privinutie k srdcu potrebovali, *boje, rozopre* tam, kde by nám shoda, svornosť všetkým tak veľmi potrebná bola.

No *najhoršie je*, že sme nepriateľmi sami medzi sebou, jeden druhému, a dobre vieme, že: „*Kráľovství samo v sebe rozdělené pustne a dům rozdvojený padá.*“

Duch svätý, Boží nás opúšťa, lebo duch svetársky opanúva srdcia i mysle naše.

Stali sme do služby rečí: jeden jednej, druhý druhej, každý svojej materinskej a pre to sú medzi nami nedorozumenia, srážky, boje, ktoré na mnohých miestach prechodia až do nenávisťi, a *zabúdame*, že reč má byť len prostriedkom k rozširovaniu kráľovstva Božieho na zemi, podľa príkladu toho „*qui per diversitatem linguarum omnes gentes in unitatem fidei congregasti*“ — „*ktierý skrze rozličnosť jazyků všeccky národy v jednotu víry shromáždil.*“

Pre tieto veci cirkev, ktorá bojuje za slobodu slova a za slobodu svedomia, sedá na súdnu stolicu súdiť nad svedomím, nad tým, v čom súdiť môže len ten, „*ktierýž skoumá srdce i ledví*“, len ten, „*ktierýž osvíti to, což*

*skrytého jest ve tmě a zjeví rady srdcí.*“ Po soslání Ducha svätého rozumeli Gréci Rimanom, oba Židom, „*perští a medští a elamitští*“ si rozumeli navzájom, dnes si my, obyvatelia jednej, všetkých nám rovno drahej vlasti, údovia jednej *cirkve*, ktorá sa menuje Kristovou, — ktorí sme jeden na druhého tak veľmi odkázani, jeden druhého tak potrebujeme, porozumeť nevieme.

*Kde* by mala panovať *dôvera*, tam zúri upodozrievanie, — kde *láska*, — tam je nenávisť, — kde *shoda*, — tam panujú rozopre: ale sa aj dostavily následky, ako príval za búrkou.

*Nemáme kňazov*, nemáme *pastierov*, nemáme *podrostu*. — Mnohé, slušne dotované *fary* sú prázdne, — *kapláanky*, na ktorých môcť súcosť svoju dokázať, ešte pred dvoma desaťročiami bývalo ambíciou tých najsúcejších medzi mladým podrostom, — sú od mesiacov neobsadené, — *theologické naše učilištia* sú nie viacej priťahujúcim magnétom.

Prečo to všetko? *Nie pre chudobu študujúcich*, veď my, ktorí sme stali do služby Pánovej, sme sa medzi štúdiami borili tiež s nedostatkom, — nie *pre skrovnú skyvu chleba* v ruke Božieho sluhu. — Vie Pán ešte i dnes požehnať tomu chlebu, o ktorom povedal Ondrej učedník: „*Ale co jest to mezi tak mnohé?*“

On vie dať tým, „*ktých oči v něho doufají, pokrm jejich v čas příhodný.*“ — Okrem toho je dnešné položenie Božieho sluhu značne priaznivejšie, ako pred desaťročím a je na ceste k uspokojivému sriadeniu.

Zase *nie chudoba*, zase *nie bieda* je príčinou, že sú *fary naše* prázdne, že nemáme *podrostu*, že sú *pastieri* zronení, ľud *znehutený*, rozptýlený, a „*protivník jako lev řvoucí obchází hledaje, koho by sežral,*“ a odnáša zpomedzi opustených oviec koristiť za koristiou.

Jestli to i ďalej takto pôjde, je sa čo obávať, že — ako povedal jeden z *vynikajúcich vodcov* našej cirkve: my sami kopeme hrob našej cirkvi, na ktorom bude stáť epitaphium s nápisom: „*Z tebe zhuba tvá, ó Izraeli!*“ *lebo sme my sami najnebezpečnejšími nepriateľmi svojej vlastnej cirkve.*

Ale keď sme už takto poznali raneného, prezreli rany jeho a videli nepriateľa, hľadajme ešte, či najdeme po

### 3.

**liek ku spomoženiu.** Tam ležal ten ranený pri ceste, stenal, svíjal sa v bôľoch svojich a pre ťažké rany ani len o pomoc volať nevládal. Prišiel *kňaz*, videl raneného, počul jeho stony, ale „*spatřiv jej pomínul*“; — alebo sa

bál, že i jeho stihne podobný los, alebo sa ponáhľal za cieľom svojím. — Koľký že kňaz vidí i dnes rozjatrené rany na tele cirkve svojej, ale „*pro strach židovský*“ sa odvráti a ponáhľa za svojím cieľom!

Tak podobne prešiel i *levíta* a koľkí že levíti i dnes assistujú kňazom v tejto náhlosti! Konečne prišiel *samaritán*, zazrel raneného, *milosrdenstvom hnut jest*, pristúpil k nemu, nalial oleja na rany, dal vína, uviazal rany, položil na hoviadko svoje, zanesol do hospody a „*pěči o něj měl.*“

Kdeže je dnes ten milosrdný samaritán, ktorého srdce by sa milosrdenstvom pohlo pri pohľade na rany, z ktorých krváca telo Kristovej cirkve? *Veď sa i on mohol báť*, že sú lotri skrytí niekde blízko, že strežú na novú korisť, že sa i on sám môže stať podobnou obeťou a ležať z rán krvácajúci pri boku toho, ktorému spomôcť chcel. Nemyslel na to, šiel, pomáhal.

*Kdeže je dnes milosrdný samaritán*, ktorý by sa dal na podobné dielo, keď vie, že ako *tmavý oblak* poletia naňho jedovaté šípy so všetkých strán?

Od *Teba, dôstojný*, hlavný pastieru, od Teba, osvietený duchovný otče náš, čakáme túto samaritánsku službu, — službu ťažkú, ale vznešenú a vďačnú.

Milosrdenstvo k ranenému máš. Keď po nápadoch, po štvanicích, po upodozrievaní zo separatizmu slovenských missijných kňazských konferencií objasnená bola ich úloha a požehnanie ich práce, — pred tvárou celého dištriktu ozvalo sa z Tvojich úst mužné slovo: „*Takú prácu nie hatiť, ale napomáhať treba.*“

Milosrdenstvo k ranenému máš, pristúp tedy k nemu, sám Hospodin bude brnením Tvojím proti jedovatým šípom, veď budeš konať dielo sväté, jemu milé.

*Nalej vína do úst* raneného. — Ktorí sme stali do služby Pánovej, budeme vernými pomocníkmi pri boku tvojom; budeme i my *liať do srdc* nábožného ľudu *prúdy živej viery* v toho Trojjediného Pána na nebesiach.

Budeme *kázať*, sami životom dokazovať pravú detinskú *bázeň Božiu*.

Budeme *vzorní* pravej, tichej, nie jazykovej ale úprimnej *srdčnej nábožnosti*, a k nej povedieme i *pastve* našej sverený ľud.

Budeme *svietiť šlachetným smýšľaním, vzorným životom* pred pomýleným svetom a svetlom svojho života vodiť iných k svetlu večnému.

Od tohoto *lieku sila v tele cirkve zkypi, svaly* luteránskeho seba povedomia sa vzpružia, a my sa staneme hodnými synmi svojich predkov.

Nadovšetko ale *Ty sám lej olej lásky* do srdc tých smerodajných, nám málo prístupných *činiteľov všeobecnej evanj. cirkve* v drahej vlasti našej, — do srdc, ktoré Tebe veria, Tebe dôverujú, na mienku Tvoju, na slová z úst Tvojich veľkú váhu kladú. — Rozsievaj *ta lásku*, ktorá nepozná upodozrievania, ale dôveruje domácim viery. — Sej lásku k nám, k nášmu ľudu, k jeho reči, k jeho starým dobrým zvykom. — Veď na *svätom mieste*, pred obličajom toho Vševedúceho svedčím, že nemáme milšej túžby, ako s nimi, s vami, plece pri pleci, srdce pri srdci pracovať, bojovať, žiť, ak treba i mŕť tu, v tejto jednej, spoločnej, nám všetkým rovno drahej, nenarušenej vlasti, za Krista a cirkev jeho.

Pracuj na tom, nech tí *mocní* podajú prvú pravicu nám;

tí *vznešení* nech sa ponížia k nám;

tí *osvietení* nech ukážu príklad.

My s vďakou svojou, s láskou, s dôverou svojou, so silou svojou sa pohnieme k nim, ako lavína.

Ty vykonáš dielo *nehynúcej ceny*, náš veriaci ľud Ťa bude s nami zavierať do skrúšených modlitieb svojich a *na kolenách*, s rukami k nebu sopiatými úpenlive prosiť na pomazanú hlavu

Tvoju požehnanie od Toho, ktorý sám jediný  
mohutne žehnať vie.

Nuž nechže sám nebeský Otec vyleje ku  
takémuto dielu na Teba dar Ducha svojho svä-  
tého, Ducha múdrosti a sily, a dielo Tvoje nech  
On sám korunuje hojným svojím požehnaním!

Daj to, Pane Bože! Amen.



